

Sophie Chen Keller

DE WONDERBAARLIJKE
VINDINGRIJKHEID VAN
WALTER LAVENDER

Vertaling Irene Paridaans

HarperCollins

Voor dit boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC™ ten behoeve van verantwoord bosbeheer.
Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam

Copyright © 2017 by Xiaofei Keller
Oorspronkelijke titel: *The Luster of Lost Things*
Copyright Nederlandse vertaling: © 2018 HarperCollins Holland
Vertaling: Irene Paridaans
Omslagontwerp: Wil Immink Design
Zetwerk: Mat-Zet B.V., Soest
Druk: CPI Books GmbH, Germany

ISBN 978 94 027 0028 2
ISBN 978 94 027 5376 9 (e-book)

NUR 302
Eerste druk juni 2018

Originele uitgave verschenen bij G.P. Putnam's Sons, een imprint van Penguin Publishing Group, onderdeel van Penguin Random House LLC.

HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises Limited

* en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met ® zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Alle in dit verhaal voorkomende personen zijn ontleend aan de fantasie van de schrijver. Elke gelijkenis met bestaande personen berust op toeval.

1

Ergens in het metrostation aan Fourteenth Street staat het beeld van een klein bronzen mannetje dat wacht op een trein die nooit komt. Ik verheugde me op het moment dat ik naast hem op het bankje kon gaan zitten en mijn spiegelbeeld kon bekijken in zijn glanzende kale hoofd. Mijn moeder, Lucy Lavender, zei altijd dat ik precies mijn vader was, Walter Lavender senior: dezelfde ogen en hetzelfde geduld om naar mensen te luisteren, dezelfde vriendelijke nieuwsgierigheid en zachtaardigheid. Maar in welk oppervlak ik ook keek en hoe nauwgezet ik mijn gelaatstrekken ook bestudeerde, ik zag alleen mijn eigen gezicht, zacht en ongecompliceerd, en dat, samen met mijn zwijgen, schreven anderen toe aan de stomheid van een sloom maar beminnelijk jongetje.

Ik vond het niet erg, want op die manier kon ik rustig alles observeren. Zonder afgeleid te worden door praten en gezien worden kon ik beter luisteren naar wat mensen tegen elkaar en tegen zichzelf zeiden. Ik kon beter zien hoe de huid van de wereld verschoof en uitrekte, en als ik open en aandachtig genoeg was, ving ik glimpjes op van het onderliggende mechaniek en kreeg ik een scherper beeld van de geheime werking van het leven.

Op de kleuterschool las onze juf in het donker het verhaal voor van Helen Keller tot onze oren en onze vingers tintelden en we dingen roken en hoorden die ons nooit eerder waren opgevallen. Ik vroeg me af of het dat was wat er met me gebeurd was, dat de stilte zich in de krochten van mijn brein had teruggetrokken en zich daar tot een zintuig had ontwikkeld dat de grens opzocht tussen werkelijkheid en

verbeelding, om daar de echo's waar te nemen van het onwaarneembare.

Mijn hele leven lang hield ik mijn mond dicht en mijn oren open, en hoe dieper en duisterder mijn stilte werd, hoe meer ik daarbuiten begon waar te nemen: sporen van licht, verschuivingen in de materie, veranderende onderstromen. Toen ik ouder werd en ik begreep dat Lucy niet waarnam wat ik waarnam, was het gewoon iets geworden wat bij me hoorde en vond ik het helemaal niet vreemd meer.

De dingen die mij opvielen waren klein en vluchtig, makkelijk over het hoofd te zien: krasjes of vegen op de werkelijkheid, aanwijzingen die duiden op de weg naar de grotere waarheden die onder de oppervlakte verborgen lagen, zoals de gesmolten rimpeling rond de voet van de vaas met lelies die dreigde om te vallen, of, als het op mensen aankwam, het teleurgestelde gesis van iets wat al was uitgedoofd voordat het uitgesproken kon worden. Later ging ik, op aanraden van Lucy, al deze waarheden opschrijven in mijn schrift, zodat mijn geest geen gevangenis zou worden voor mijn gedachten.

'Schrijf de dingen maar op die jij oppikt en wij niet,' zei ze. 'Dan kun je ze niet vergeten en kun je me op een dag alles vertellen.'

Mijn schrift was mijn beste vriend voordat ik Milton tegenkwam. Het werd deel van wie ik was, een omstander, een getuige. Als me een klein detail aan iemand was opgevallen en ik het opschreef, had ik het gevoel dat ik sprak en dat mijn oor luisterde.

Maar soms, als ik naar mijn handschrift keek – onleesbaar voor iedereen behalve mijzelf, de letters waren helemaal vervormd en vielen over elkaar heen als een instortende blokkentoren – voelde ik een helse woede door me heen razen omdat deze gedachten helemaal niet belangrijk waren en ik ze met niemand kon delen. Ik zat gevangen in mijn rol als observant, afgescheiden van iedereen en niet in staat om deel uit te maken van het verhaal.

Dat veranderde een paar weken voordat ik zeven werd. Ik ontdekte dat ik wél iets kon, dat mijn vermogen om om het hoekje te kijken en een glimp van de waarheid op te vangen me buitengewoon goed in staat stelde om dingen terug te vinden. Dat gebeurde voor het eerst toen een van onze klanten betaald had voor haar aardbeienkwarksoesjes en aan haar oor voelde terwijl Lucy het bonnetje uitprintte, en ontdekte dat ze haar diamanten oorbel miste.

Ik had toen nog geen regels opgesteld voor het vinden van dingen, maar op dat moment was het teken heel duidelijk. Toen Lucy snel om de toonbank heen liep en de vrouw op haar knieën de vloer aftastte, zag ik een dun zilverachtig spoortje over haar arm lopen; een teken dat zij helemaal niet leek te zien. Ik volgde het spoortje tot het einde, liep naar haar toe en plukte de diamanten oorbel uit haar trui. Dat was het begin van alles.

De keer daarna zag ik een flyer over een vermiste zonnebril; ik aarzelde even en schreef toen alle informatie op in mijn schrift. Al snel ging het niet alleen meer om dingen die ik toevallig tegenkwam; ik struinde de stad af naar flyers en hing ze zelf ook op – BENT U IETS KWIJT? KOM NAAR DE LAVENDERS – en als ik iemand op het metrostation of op straat of in de winkel zag zoeken, deed ik meteen mee.

Ik voelde me verplicht om te helpen, omdat ik zelf wist wat het was om iets te verliezen. Ik was mijn hele leven Walter Lavender senior al kwijt; hij verdween toen hij copiloot was op een vlucht naar Mumbai. De hele winter en de lente hebben reddingswerkers naar het vermiste vliegtuig gezocht. Ze hebben geen spoortje van het vliegtuig, of van hem, gevonden – volgens de bestaande regels van zoeken en vinden. Uiteindelijk werd deze vlucht als zijn laatste bestempeld en verdween hij in de grijze mist van de Arabische Zee.

Drie dagen nadat Lucy afscheid van hem had genomen, verwelkomde ze mij, haar hart zo vol dat het barstte en met de smaak van

tranen in haar mond. Ik huilde zelden en sliep veel en voordat Lucy het doorhad, was ik alweer vijf maanden oud en hing ze een klein houten bordje boven de winkeldeur met DE LAVENDERS erop in glanzende, chocoladebruine letters. Daaronder, in gouden letters die blonken in de zon als opgepoetste muntjes, stond LEKKERE ZOETWAREN.

Die eerste middag deed Lucy de winkeldeur open, ging in de deuropening staan en wachtte glimlachend af. Dit was de winkel waar ze met Walter Lavender senior van had gedroomd, de winkel die ze met haar laatste spaarcenten en haar weduwepensioen had opgezet, en terwijl ze mij hoger op haar heup hees moet ze gedacht hebben, met een hoop die haar net zozeer verpletterde als haar wanhoop, dat dit weleens een nieuw begin zou kunnen zijn.

Voor mij was dat het begin van alles: wij samen in die deuropening met de lege winkel achter ons. Mijn ogen waren grijze poeltjes, die toen al zoekend in het rond keken, en mijn teentjes waren gekromd tot piepkleine vraagtekentjes. Misschien keek ik nog steeds uit naar de naamgenoot die ik nooit had gezien, lang nadat iedereen het had opgegeven.

In de jaren daarna vertelde Lucy me verhalen over Walter Lavender senior, die ik een voor een opslokte als hele druiven, maar er was er één dat ik het allermooist vond, omdat het meer leek op een herinnering dan op een verhaal, alsof ik het met me mee had gedragen van de ene wereld in de andere, een levendige flits van wervelende hemels en draaiende sterrenstelsels waarin ik rondreef en om me heen schopte, totdat er een diepe basstem door de lucht weerklonk en ik steeds langzamer bewoog zodat ik goed kon luisteren. Het was het laatste verhaal dat hij aan Lucy en mij vertelde voordat hij vertrok op die vlucht, en ik vroeg Lucy keer op keer of ze me dat verhaal wilde vertellen.

Er was eens een jongen die zich niet kon voorstellen dat hij ver zou kunnen vliegen. Hij woonde hier vlakbij, aan de andere kant van de East River, in een huurhuis aan de spoorbaan, tussen een pandjesbaas en een drankwinkel. Elke avond na het eten ging hij naar een bepaalde plek aan het strand, maar op een dag was iemand hem voor.

De vrouw deed de jongen denken aan een wilde zeemeermin, ze lag daar met zoutkristallen en zeewier in haar haar, en ofschoon ze geen zeemeermin was, herinnerde hij zich haar in de jaren daarna wel als zodanig. Hij besteedde eerst geen aandacht aan haar en liep verder tot hij bij de vloedlijn was en niet meer verder kon.

Toen hij daar over de golven uit stond te staren, keek de zeemeermin naar hem en maakte een tekening van hem, niet zoals hij was, maar zoals zij zag dat hij zou kunnen zijn. Ze riep de jongen bij zich, maar hij zei dat hij geen geld had. Ze lijschte de tekening in en gaf hem aan de jongen, een tekeningetje van een vliegtuig dat boven de golven zweefde, en achter het raampje van dat vliegtuigje zat een jongetje met bolle wangetjes van het lachen.

De jongen had zich altijd gevangen gevoeld in een leven dat niet bij hem paste. Maar in dat vliegtuigje zag hij een manier om te ontsnappen. Later zag hij, elke keer als hij van zijn huis naar het strand liep en aan de vloedlijn stond, dat hij niet aan een eindpunt stond, maar aan een nieuw begin.

De jongen groeide op en toen hij het huis verliet om zijn droom om te vliegen waar te maken, kreeg hij juist het gevoel dat hij thuiskwam op een plek die helemaal van hem was. Hij reisde over vele landen en zeeën en bergen, en hij wilde de meermin graag bedanken, maar hij kon haar nergens meer vinden, en later verloor hij ook nog de tekening die ze voor hem had gemaakt

om hem te inspireren. Hij vergat echter nooit de kracht van een vriendelijk gebaar waarmee je iemands leven kunt veranderen.

‘Oké, jongeman, dat was het weer,’ had hij tegen mij gezegd toen ik in Lucy’s buik zat. ‘Ik moet nu gaan, maar onthou dat het maar voor heel even is. Wist je dat vliegvelden lichtbakens hebben en dat je ze van heel grote afstand kunt zien? Ik zal naar die lichtjes zoeken om de weg naar huis te kunnen vinden, en voordat je er erg in hebt, sta ik voor je neus. Dat beloof ik je, dus wees maar niet verdrietig.’

Ik had zijn gezicht nog niet gezien in mijn spiegelbeeld of waar dan ook, maar ik had gelezen dat de wereld vol vreemde en merkwaardige zaken zat: zeeën die brandden en je wonden heelden, stormende bronnen die opkwamen uit gletsjers en bomen die kronkelend over het water liepen. Omdat er geen bewijs was en niemand zeker wist wat er was gebeurd met Walter Lavender senior, maakte ik zelf een licht, een baken dat hem naar huis zou leiden. Ik pakte een weckpot en zette hem voor het raam, en jarenlang vulde ik de olie bij, verving de lont en zorgde ervoor dat hij bleef branden.

Maar ik bereidde me ook voor op de andere mogelijke afloop van dit verhaal: dat hij niet meer terug zou keren en voor mijn neus kwam staan. Ik hield het nieuws bij in de krant en in de post, ik herlas oude rapporten en verzamelde verhalen over hem, alles wat ik maar te pakken kon krijgen, speurde ik af naar aanwijzingen over wat ik moest zoeken en waar. Op die manier zorgde ik ervoor dat ik het teken zou herkennen als ik het zag, het teken dat erop zou duiden dat hij niet meer terug zou komen.

Verloren dingen konden teruggevonden worden; Walter Lavender senior was niet zomaar verdwenen, en totdat ik zeker wist wat er met hem was gebeurd, ging ik ervan uit dat hij de weg naar huis probeerde te vinden.

Na een aantal jaren, toen hij maar niet naar huis kwam en ik

geen enkel teken vond dat naar hem verwees, begon ik me af te vragen of hij wel gevonden wilde worden. Misschien schaamde hij zich voor mij, omdat ik anders was dan hij en ook anders dan al die andere mensen die praatten zonder na te denken, die gewoon hun mond opendeden en een stroom woorden als pijlen naar buiten lieten schieten. Het enige wat ik kon doen was hopen dat het daar niet aan lag, dat hij wist dat ik die ene les aan het leren was die hij me had geleerd, die over vriendelijkheid en het veranderen van levens.

Voor Lucy waren de maanden nadat ze de winkel had geopend nog erger dan de maanden na de verdwijning van Walter Lavender senior. De leegte om haar heen leek groter en groter te worden – de vloer weerkaatste elk geluid, het plafond leek wel hol – en langzaam ging de herfst over in een winter zonder veel klandizie, met alleen maar extreem lage temperaturen en een meedogenloze sneeuwval. De deuren vroren vast, en terwijl Lucy de stoep schoonveegde en het ijs van de etalageruiten krabde, verzamelden de ijskristallen zich als een bittere baard in haar sjaal, en boven in ons appartement wikkelden ze me in dekens en trok allebei haar jassen aan, draaide de verwarming lager om kosten te besparen en wachtte tot de storm over zou waaien.

Toen, laat op een avond in januari, stond er opeens een vreemde-
deling voor de deur.

Dat was het moment waarop de winkel een nieuwe start had gemaakt, zei Lucy altijd als ze nieuwe klanten door de zaak heen leidde. In een koude winternacht, ergens tussen middernacht en de ochtend, werd ze wakker en zag dat het sneeuwde.

Ze liep naar het raam en keek de stille straat in, ze durfde zich nauwelijks te bewegen uit angst dat ze iets belangrijks stuk zou maken. Haar adem besloeg tegen de ruit. Ze veegde hem schoon met

haar hand, en onder de luifel van de winkel zag ze een schaduw bewegen.

Ze drukte haar voorhoofd tegen de ruit en voelde de vrieskou in haar huid bijten. Ze zag dat die schaduw een vrouw was die een tentje probeerde te maken van vuilniszakken om een krukje heen waarop een stapel schilderdoeken lag. Een windvlaag rammelde aan de ramen en blies de stapel schilderijen daar beneden omver, en de vrouw strompelde over het zwarte ijs achter haar schilderijen aan, haar vlecht zwiepte heen en weer over haar rug. Net toen ze het laatste schilderij op wilde rapen, draaide er een taxi de straat in, het licht van de koplampen scheerde over haar heen zodat Lucy een glimp kon opvangen van de afbeelding op het schilderij.

Een vliegtuig dat boven de golven zweefde.

Lucy's adem leek te bevriezen en uit te zetten in haar borstkas. Ze had de tekening uit Walter Lavender seniors verhaal nooit gezien, die was lang geleden verdwenen, maar in haar fantasie had hij er altijd ongeveer zo uitgezien. Het licht weerkaatste op het rimpelende water en wierp een schittering over de voorruit van het vliegtuig, of misschien was het wel de glimlach van de piloot, die straalde als het zonlicht.

Het licht van de koplampen doofde uit, de ramen besloegen weer en Lucy's uitputting keerde weer terug als donkere wolken boven haar hoofd, en ze besloot zich erbij neer te leggen. Ik draaide me om in mijn bed en zij neuriede 'Auld Lang Syne' tot ik rustig werd. Ik viel weer in slaap, maar zij niet. Ze dacht aan Walter Lavender senior en het verhaal dat zoveel voor hem had betekend, over hoe hij zijn vleugels had gevonden en over de zeemeermin die hij nooit had kunnen bedanken.

Walters meermin was ook kunstenaar, en Brighton Beach was maar veertig minuten met de trein. Lucy bleef maar denken aan de verloren tekening en dacht: misschien is ze het wel. En daarna: nee,

dat bestaat niet. En toen weer: waarom eigenlijk niet? En: wat deed het er eigenlijk toe of ze het was of niet nu ze dit had gezien?

Ze liep weer terug naar het raam en zag hoe de vlecht van de vrouw, lang en zwaar, heen en weer zwaaide terwijl ze werkte. Lucy vond dat die vlecht wel wat op een vissenstaart leek.

Lucy nam me mee naar de winkel, deed het licht aan en maakte de deur open, en een honingkleurig licht stroomde over het trottoir.

‘We hebben wel plek voor drie,’ zei Lucy uitnodigend, maar de vrouw aarzelde omdat ze nog niet durfde te geloven dat ze zoveel geluk had.

En dus liet Lucy de deur openstaan en droeg mij de keuken in. Met haar ene vrije hand smolt ze pure chocolade in een pannetje en goot er melk en een beetje maïzena bij, en boven het geluid van de brander en het pruttelende pannetje uit hoorde ze een deur dichtgaan en een stoel verschuiven, en ze zuchtte diep. Toen de chocolademelk dik genoeg was om de achterkant van een lepel te bedekken, deed ze er nog een snufje zout en een beetje vanille in en ging bij de vrouw in de winkel zitten.

Ze zaten samen aan tafel, dronken uit lage kommetjes en keken toe hoe de sneeuwstorm door de lege straten joeg. De warme chocolademelk leek rechtstreeks door Lucy’s armen te stromen en waarschijnlijk ook door die van de vrouw, tot hun aderen sterk en dik als wijnranken waren geworden en het goed voelde om daar te zijn en te leven en de onbarmhartige schoonheid te zien van de vriesnacht die overging in een grimmige ochtend.

Die dag waren er geen klanten, en Lucy was blij met het gezelschap, ook al sprak de vrouw niet en tekende en kliederde ze alleen maar in haar leren boekje. Tegen sluitingstijd gaf ze Lucy het boekje, en toen Lucy op de eerste bladzijde keek, sloeg haar hart een slag over en gingen haar nekharen recht overeind staan. Ze deed het boekje dicht en zei: ‘Dit kan ik niet aannemen,’ maar de vrouw

drong aan dat ze het zou houden. Het was een cadeau. Het was een verhaal, het verhaal van de vrouw zelf, dat ze niet onverteld wilde laten.

Geroerd sloeg Lucy de bladzijden om, en toen ze weer opkeek om de vrouw te bedanken, was die zonder nog een woord te zeggen weggeglip. Dat moment zou Lucy altijd bijblijven: de vrouw die naar haar opkijkt en haar gezicht laat zien, haar gloeiende ogen in de ochtendschemer en het boek in haar uitgestoken hand.

Lucy legde het boek op een plank en sloot de winkel af, en de volgende ochtend stond ze vroeg op om zoals altijd haar deeg en beslag te mixen, zich niet bewust van het feit dat de winkel was veranderd. Maar dat duurde niet lang; ze controleerde haar eerste bak-sels en elke gedachte over het testen van de binnenkant of het wegsnijden van de randen verdween als sneeuw voor de zon, omdat het ongelooflijk en onmiskenbaar was.

Die ochtend kwam de winkel tot leven. De zoetwaren rekten zich uit nadat ze gebakken of opgesteven waren, alsof de ovens en koelkasten ze leven in hadden geblazen, maar het was natuurlijk het Boek dat dat wonder had verricht, want het lag midden in de winkel, in het centrum van mijn wereld.

‘En toen,’ zei Lucy dan altijd tegen haar verbijsterde publiek, ‘alsof er iemand een schakelaar had omgezet, stroomden de klanten opeens binnen. Mensen die verder konden kijken dan hun neus lang was en in wonderen konden geloven.’

Klanten kletsten en het nieuwtje ging rond, maar mensen hadden ook zo hun gewoonten en hun lijstjes en de last van honderden zorgen en angsten op hun schouders, en dus kwam niet iedereen kijken, en niet iedereen die kwam kijken vond de winkel, en niet iedereen die de winkel vond, had ook gekeken.

Het eerste vinden was een raadselachtige zaak. We kwamen er geen van beiden achter welke logica erachter de winkel zat; het enige

wat ik zeker wist was dat de winkel soms, als er iemand langsliep om te kijken en te zoeken en te ontdekken en omdat hij misschien ook een beetje hongerig was, besloot dat hij gevonden wilde worden. Voordat Lucy het huurcontract tekende, had ze van de eigenaar – een energieke man met inkt aan zijn vingers en haar op zijn gezicht – gehoord dat het pand gebouwd was in de negentiende eeuw en dat het de geheimen in zich droeg van smokkelaars en geliefden en ondergrondse verzetsgroepen, en ik vond het heel logisch dat die winkel, om te kunnen overleven, heel goed begreep hoe hij zich moest verbergen en hoe hij gevonden kon worden.

De winkelpui was klein en gewoontjes, een saai grijsblauw waar je ogen overheen keken. Maar op de juiste dag, als je hem eindelijk zag, stapte je naar binnen en nam je het koperen belegselsel en de kroonluchters in je op, de zwart-witte tegelvloer en de glanzende vitrinekasten, en was je in een andere wereld beland.

In de winkel rook het naar geklopte boter en licht en suiker, en er leek altijd een vrolijk briesje te waaien.

Oogverblindende displays van spiegelglas koesterden kleine gebakjes als juweeltjes, en op donkere, glanzend gewreven plankjes stonden gehavende voorwerpen die Lucy vroeger op haar reizen met Walter Lavender senior had verzameld: hier een gevlekte giraf, gesneden uit het hout van een jacarandaboom uit Zuid-Afrika, daar een geborduurde rol in de kleuren van de Tibetaanse folklore.

Maar het meest bijzondere was toch wel dat er iets gebeurde als de pasteibakjes in de oven stonden of klaarstonden om gevuld te worden, want als ze uiteindelijk in de vitrine werden gezet, gevuld met vijgen en mascarpone en gedecoreerd met chocoladeoren, -staartjes en -snorharen, besnuffelden de ondermaatse lekkernijen elkaar innemend en piepten voordat ze werden gekozen en opgegeten, en soms gingen ze op hun achterpootjes staan en sprongen tegen elkaar op.

Maar het waren niet alleen de muizen die wakker werden met een andere persoonlijkheid. Er waren ook citroentaartjes met zure room die allerlei houdingen aannamen en zichzelf bekeken en hun gerimpelde rokjes bewonderden in de spiegellende achterwand, er waren amarettokoekjes die boven koffiekopjes zweefden en die zichzelf zo nu en dan verleidelijk helemaal onderdompelden in de dampende vloeistof, peer-en-gembercakejes die heen en weer buitelden in hoekjes en gaatjes, en krokante rijstkoekjes die plopten wanneer ze zich uitrekten als luie katten.

Er waren zwart-witte pinguïnkoekejes met rum erin, die rondwaggelden en over elkaar heen struikelden, en competitieve kastanjetaarten die over de glasplaat galoppeerden en de pecan-kaneelrolletjes verpletterden die daar rustig rondkuijden, en er waren ook nog lekkernijen met andere kwaliteiten: vijfkruidenpoeder-pompoenijsbommen die niet smolten totdat je ze opat en appeltaartpunten met gezouten boter die je gespannen spieren kietelden om ze te helpen ontspannen, en enorme torens sprankelende engelencake waar je net wat lichter van werd en petit-fours met een monogram erop die je herinnerden aan de plek waar je vandaan kwam, en citroen-verbenacupcakes die je verfristen en gekoelde lycheepuddinkjes die de tijd vertraagden en je dieper lieten ademhalen.

Uiteraard dromden onze klanten om de gebakjes heen, aange trokken door de levendige vitrines, maar ze stonden ook bij de plank bij het raam, waar alleen maar een onschuldig leren boekje op lag, een dun boekje met zeven bladzijden die zwaar en vergeeld waren en die loslieten in de rug als oude tanden.

Het was hét Boek, het geschenk dat Lucy had gekregen als dank voor haar vriendelijkheid. Vaste klanten wisten hoe belangrijk het was, en daarom keken ze elke keer in het Boek, dat opengeslagen lag op de eerste pagina: 'Het was een koude, stormachtige nacht', tegen

een winterse, handgeschilderde lucht vol wilde sterren en wervelende slierten licht, en wolken warme wind, en daaronder de stad, donker, aantrekkelijk en scherp als een diamant, opgetrokken uit staal en water en beton, een labyrint van straten en weerkaatsingen en schaduwen waarvan elke verschuivende en zich herhalende lijn je uitdaagde om het einde te zoeken.

Tot mijn tweede jaar was het niet moeilijk te geloven dat alles goed was gekomen. Walter Lavender senior was er niet, maar als ik mijn ogen opendeed, waren ze net als die van hem; ze volgden nauwgezet de geluiden van het leven: voetstappen die dichterbij kwamen, een fluitende ketel of piepende scharnieren. Toch was ik op een of andere manier anders. Het werd toen net zichtbaar, nog nauwelijks waarneembaar.

Lucy kon op geen enkele manier in mijn hoofd kijken, in de verlichte neonbanen die door mijn hersenen liepen, en de signalen oppikken die langs kronkelige of afgesloten weggetjes naar beneden liepen en verloren raakten, of op verschillende momenten arriveerden in mijn kaken, lippen en tong, of helemaal niet.

De eerste kinderarts gaf Lucy een kloppje op haar arm en zei: 'Maak je geen zorgen, lieverd, zelfs Einstein sprak niet voor zijn derde jaar.'

De tweede kinderarts haalde zijn schouders op en zei: 'Hij is een laatbloeier. Zo zijn jongens.'

Er gingen nog een paar maanden voorbij, en ik sprak of brabbelde nog steeds niet. De neuroloog dacht aan autisme, de peuterjuf zei: 'Wacht maar rustig af,' en de ontwikkelingspsycholoog zei: 'Intellectuele beperking.' Er werd bloed afgenomen en een hersenscan gemaakt, er werd gekeken en gemeten, en uiteindelijk was er een logopedist die zei: 'Sprakgebrek. Gewoon spraaklessen en klaar ben je.'

En dus kreeg ik drie keer per week spraakles, met nog tien andere kinderen en een therapeut die er tegelijk doodsbang en moedeloos uitzag.

‘Vis,’ zei ze dan, en ze hield een plaatje omhoog.

Vis, zei ik in mezelf; de groep riep in koor: ‘Vis,’ en ik hoorde mezelf ‘sss’ zeggen.

‘Nog een keer,’ zei de logopediste.

Vis, zei ik nog eens in mezelf, en de stem in mijn hoofd zei: *Vis*, maar het enige wat ik hoorde was ‘Vih.’

Dit ging gepaard met het gevoel dat ik uit twee gedeelten bestond: onder de oppervlakte zoemde in mijn brein een luide stem die van mij was en heel dichtbij, en tegelijkertijd hoorde ik vlakke en vormeloze geluiden, vreemd en ver weg. Mijn hersenen riepen: *Vis*, *vis*, en de vreemde stem die tegelijk wel en niet van mij was bromde: ‘Vihhhh.’

Ik leerde langzaam en moeizaam bij, maar ik ging vooruit. Op een middag, na drie jaar stilte en een oceaan aan verloren woorden, werd ik wakker uit mijn slaapje, en plotseling ontstond er in mijn brein, ergens tussen die heen en weer fladderende signalen, een verbinding, en ik opende mijn mond en gorgelde opeens: ‘Papa?’

Lucy liet de suikerkrul die ze in haar handen had vallen en ademde heel lang uit.

Zelfs met deze ogenschijnlijke vooruitgang bleef het lastig om verbindingen te maken en woorden te vormen, en niets zeggen bleef toch het allermakkelijkst. De juiste diagnose werd pas gesteld toen ik bijna acht was, maar tegen die tijd was ik gehecht geraakt aan mijn stilte. Dr. Winkelberger zag er jong en belangrijk uit, en ik noemde haar Dok, omdat haar echte naam een enorme warboel was van klinkers en medeklinkers die ik onmogelijk uit kon spreken. Ze hoefde me maar vijf minuten mee te maken, toen legde ze haar pen neer, keek Lucy recht in de ogen en zei: ‘Hij weet precies wat hij wil zeggen, maar zijn spieren gehoorzamen niet.’

Ze legde uit dat onze hersenen paadjes vormen waarlangs signalen kunnen lopen voor alles wat wij doen, maar om al die signalen succesvol te kunnen uitzenden en ontvangen, moeten alle betrokken paadjes helemaal intact zijn. Maar mijn paadjes waren afwijkend – verbindingen ontbraken of maakten kortsluiting – en zodoende konden mijn spieren mijn hersenen niet verstaan en wisten ze niet hoe ze de geluiden die ik wilde maken, moesten produceren.

Ze noemde het een motorisch spraakgebrek, en we ontdekten dat de groepslessen die ik volgde prima waren voor de stotteraars en de lispelaars, maar niet voor mij. Die jaren kregen we nooit meer terug, zei Dok, maar er werden steeds nieuwe paadjes gevormd, en als er nieuwe verbindingen tot stand kwamen die door middel van de juiste vorm van herhaling steeds sterker werden, zouden de oude paadjes omgeleid worden, en dus moesten we ons best blijven doen, geen irreële verwachtingen hebben en er maar het beste van hopen.

Lucy probeerde zich goed te houden tot we thuis waren, maar halverwege de metrorit zonk ze weg in een moeras van schuldgevoel en begon te huilen.

Ze jammerde en snikte niet, er liepen alleen tranen ter grootte van een muntstuk over haar wangen, die op de vloer uiteenspatten. Twee dagen lang huilde ze en maakte ze meringues, en op de derde dag zette ze de mixer weg en veegde haar ogen droog. Ze zei tegen me dat ik meer was dan ze ooit had durven hopen en dat ze meer van me hield dan ik me ooit voor zou kunnen stellen, en toen vertelde ze nog een keer mijn lievelingsverhaal, over de jongen die een zeemeermin ontmoette en ontsnapte uit zijn gevangenis op het strand.

In de loop van de jaren stonden we niet langer met z'n tweeën in de deuropening van de winkel. Flora scharrelde er rond en dweilde de tegelvloer; onze golden retriever, Milton, stortte zich in de menigte en kwispelde vrolijk en bestraffend met zijn staart te-

gen ieders benen; en José fietste langs de etalage om een bestelling af te leveren.

Hij deed alle bestellingen, behalve op zondag, want dan deed ik ze. Het bezorgen van bestellingen was een service aan onze allertrouwste klanten die al vanaf het begin bij ons waren, zoals Ida Bonnet, die haar drie kinderen en zes kleinkinderen nog niet vergeten was, ofschoon ze haar al wel begonnen te vergeten. Op een speciale zondag, tien maanden geleden, was ik op weg naar haar om een bestelling af te leveren, en het had ook een andere zondag kunnen zijn, maar dat was toch niet helemaal hetzelfde. Het was de twaalfde verjaardag van de opening van de winkel en het was ook de dag waarop mijn verhaal – dit verhaal – begon.

Tot vorig jaar waren mijn verhalen altijd van iemand anders. Walter Lavender had zijn verhaal en Lucy ook, en iedereen die dingen kwijt was, en die verhalen vormden miljoenen lichtpuntjes in mijn eenzame duisternis: verhalen als sterren die mijn stille nachten verlichtten.

Maar voor het eerst in meer dan twaalf jaar heb ik nu een eigen verhaal, en ik ben ook degene die het gaat vertellen, en het begon op die ene zondag, tien maanden geleden.

Dus: daar sta ik dan op West Fourth Street te wachten op de metro die me naar Fourteenth Street zal brengen; ik schraap met mijn rode canvas gympen over het perron en hou de doos voor Ida Bonnet in één hand. De doos zit vol met zoete vanillewafels gevuld met zeezout-karamel, een nieuwe smaak die Lucy had ontwikkeld om de verjaardag van de winkel te vieren, en ik doe heel erg mijn best de wafels niet door elkaar te schudden, omdat ze heel kwetsbaar zijn en omdat één vleugje van hun geur mijn neus en borst met een aangename nostalgische pijn zou vullen, en daar heb ik helemaal geen tijd voor als ik een taak moet uitvoeren.

Het perron is leeg, wat betekent dat ik de voorgaande trein net heb

gemist. Ik pak mijn schrift en leg het open boven op de doos en kijk naar de andere mensen die binnendruppelen. Ik zie een vrouw in een yogabroek die een flesje groene modder drinkt, en een blonde familie van vier personen die Frans spreekt, twee jonge vrouwen die een portfolio bij zich hebben; ze dragen een pak en zien er strak en fris uit. Er is geen zon om schaduwen te maken, maar ik zie gebutste vlekken achter hen aan zweven, die hun zelfverzekerde gebaren imiteren.

Trotse vertoning van uitputting en belangrijkheid, schrijf ik in mijn schrift.

Dan loopt er iemand langs me, en ik stop mijn schrift weer in mijn tas en kijk op. Hij heeft een gekreukt bloesje aan dat verkeerd zit dichtgeknoopt, waardoor er een extra knoop tegen zijn adamsappel flappert, en er stijgt een wolk van ellende uit hem op terwijl hij stukjes plakband afscheurt en tegen elke groene pilaar een flyer knalt.

VERMIST!

Dat is mijn cue. Ik ruk een flyer van de pilaar en ren achter de woedende jongen aan. Ik hou mijn armen heel stil zodat de doos niet schudt. Als ik de jongen heb ingehaald, raapt hij juist een paar flyers op die hij heeft laten vallen. Zijn zwarte haar plakt in slierten tegen zijn voorhoofd; op de foto op de flyers die nu over het perron verspreid liggen, heeft hij ook een bloesje met korte mouwen aan, maar is zijn haar met gel uit zijn gezicht gekamd.

VERMIST! PRACHTIGE FAGOT VAN ESDOORNHOUT

Op de foto houdt hij een fagot vast die bijna net zo groot is als hij, hoewel hij ouder en groter is dan ik. Op de foto ziet hij er heel uit. Ik raap een paar flyers op, en we komen tegelijk weer overeind. Dan haal ik diep adem en concentreer me op mijn gedachten.